

Rapportage DoeMee

Toezicht en handhaving – Openbare orde en veiligheid

██████████) ██████████ s ██████████ c ██████████ M
██████████/. ██████████) ██████████ n ██████████ h ██████████ c

Mr. J. (Jaap) van den Heuvel

Rekenkamercommissie De Fryske Marren

Reinoud Koster
Secretaris rekenkamercommissie

[REDACTED] 7 [REDACTED]
[REDACTED] h1

Postbus 101
8500 AC Joure

Datum: 27 mei 2020

Inhoudsopgave

Bestuurlijke nota	3
Onderzoeksverantwoording	4
Centrale boodschap	7
Reactie college van B&W	10
Nota van bevindingen	13
Beleid en uitvoeringsprogramma's	14
1.1 / Landelijke en plaatselijke context toezicht en handhaving op OOV	14
1.2 / Beleid in beeld	16
1.3 / Uitvoeringsprogramma's	19
Organisatie en uitvoeringspraktijk	22
2.1 / Organisatie van toezicht en handhaving op OOV	22
2.2 / Samenwerking met externe partners	23
2.3 / Instrumentarium	25
Sturing door de raad	26
3.1 / Informatie vanuit het college	26
3.2 / Initiatieven vanuit de raad	27
Bijlage bronnen	28
Bijlage afkortingen	29

Bestuurlijke nota

Onderzoeksverantwoording

Aanleiding

De rekenkamercommissie van De Fryske Marren heeft deelgenomen aan een DoeMee-onderzoek naar toezicht en handhaving op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid (hierna: OOV). Necker van Naem heeft dit onderzoek opgezet. Bij een DoeMee-onderzoek tekenen verschillende rekenkamercommissies in op één onderzoeksaanpak, zodat de resultaten met elkaar vergeleken kunnen worden. In een later stadium zullen ook de resultaten uit de andere gemeenten beschikbaar komen voor de gemeente De Fryske Marren. Deze worden samengebracht in een addendum, dat naar verwachting eind 2020 beschikbaar is.

Achtergrond: toezicht en handhaving op het gebied van OOV

Wat is toezicht en handhaving?

Het gemeentebestuur is verantwoordelijk voor het toezicht op en de handhaving van veel wet- en regelgeving. Doel hiervan is het vergroten van de leefbaarheid voor en de veiligheid van de inwoners van de gemeente. Toezicht is het geheel aan handelingen dat erop gericht is de naleving van rechtsregels te bevorderen of een eind te maken aan overtreding daarvan. Toezicht kan preventief, maar ook repressief van aard zijn. Bij preventief toezicht kan worden gedacht aan voorlichting en communicatie, bijvoorbeeld voorlichting aan inwoners over de regels voor het afsteken van vuurwerk, de motivatie achter die regels en de sancties die volgen als de regels overtreden worden. Repressief toezicht is gericht op het signaleren van gedrag dat in strijd is met wet- en regelgeving, zoals toezicht in uitgaans- en recreatiegebieden. Daarnaast kan toezicht objectgericht (bijvoorbeeld een bepaalde inrichting), subjectgericht (bijvoorbeeld een bepaalde persoon) en surveillancegericht (algemene aanwezigheid) zijn. Afhankelijk van het onderwerp, kan het toezicht dus op maat ingezet worden. Handhaving is het vervolg op toezicht. Het is de reactie op geconstateerde overtredingen en gaat over het sanctioneren van gedrag dat niet normconform is.

Toezicht en handhaving op Openbare Orde en Veiligheid

Transformaties in de positie en werkwijze van de gemeente zijn al enige tijd bezig. Zo ook op het gebied van toezicht en handhaving van de openbare orde en veiligheid. De gemeenteraad bepaalt de kaders waarbinnen de burgemeester en het college dienen te blijven wanneer zij de orde in het openbaar gebied willen bewaren. Zo neemt een gemeenteraad kaders op in de lokale Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Denk aan de

mogelijkheden om drugshandel en drugsgebruik op straat tegen te gaan, overlast in horecagebieden te beperken en het opnemen van regelgeving in de APV om lokale problematiek aan te pakken. De gemeente werkt samen met andere organisaties binnen de veiligheidsketen. Daarmee is de gemeente onderdeel van een groter geheel, waarin vraagstukken rondom regie, verantwoordelijkheden en rolverdeling actueel zijn.

De Gemeentewet biedt de raad de mogelijkheid om de positie van de burgemeester ten aanzien van OOV te versterken. De bevoegdheden van de burgemeester zijn in de afgelopen decennia dan ook toegenomen. Zo kan de raad op basis van een verordening zorgen dat de burgemeester handhavend kan optreden tegen woonoverlast en bijvoorbeeld camera's in het openbaar gebied kan plaatsen. Deze nieuwe bevoegdheden dragen bij aan (het gevoel van) veiligheid, maar roepen ook vragen op. Bijvoorbeeld over privacy en over doorzettingsmacht. In de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 hebben wij veel politieke partijen zien worstelen met de dilemma's en vragen die het waarborgen van de openbare orde en veiligheid met zich meebrengen.

Samen met aanverwante wetgeving zoals opgenomen in (artikel 13b van) de Opiumwet en de verruiming daarvan per 1 januari 2019, wordt daarnaast de burgemeester de mogelijkheid geboden om drugshandel en de overlast die daardoor ontstaat zoveel als mogelijk te beperken. De Afdeling advisering van de Raad van State merkte in het document "Voorlichting over rol van gemeenten bij aanpak ondermijnende criminaliteit" (publicatiedatum 2 april 2019) al op dat de openbare ordetaak van de burgemeester en de bestaande bestuurlijke bevoegdheden voldoende ruimte bieden om als gemeente een essentiële bijdrage te leveren aan de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Ook wordt geconstateerd dat gemeenten hun bevoegdheden, verantwoordelijkheden en instrumentarium op dit gebied nog onvoldoende weten te benutten.

Deze drie ontwikkelingen – transformatie in positie en werkwijze, toenemende bevoegdheden en onderbenutting van de beschikbare bevoegdheden – zijn voor Necker van Naem de aanleiding geweest om in verschillende gemeenten een benchmarkonderzoek naar toezicht en handhaving op OOV aan te bieden. De rekenkamercommissie van De Fryske Marren heeft zich hier voor aangemeld, evenals de gemeenten Assen, Emmen, Rijssen-Holten, Best, Veldhoven, Den Helder, Zwolle, Veendam, Tynaarlo, Wijchen en Edam-Volendam.

Doelstelling en vraagstelling

Voor het onderzoek is de volgende doelstelling geformuleerd:

Het onderzoek biedt de raad inzicht in de uitvoeringspraktijk van toezicht en handhaving op OOV, met specifieke aandacht voor de rol van de raad ten aanzien van de ontwikkelingen in dit domein.

In dit onderzoek beoordelen we het OOV-beleid en instrumentarium. Hierbij laten wij toezicht en handhaving op grond van de Drank- en Horecawet buiten beschouwing. In het onderzoek hebben we de volgende centrale vraag gehanteerd:

Welk toezichts- en handavingsbeleid op het gebied van OOV heeft de gemeente vastgesteld en wordt dit beleid doelmatig en doeltreffend uitgevoerd?

De volgende deelvragen zijn onderzocht:

Beleid en uitvoeringsprogramma's

1. Welk beleid is door de gemeente vastgesteld ten aanzien van toezicht en handhaving op OOV en welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden in dit beleid?
2. In hoeverre is dit beleid inzichtelijk en adequaat geformuleerd?
 - a. In hoeverre zijn er meetbare doelen geformuleerd voor toezicht en handhaving op OOV?
 - b. In hoeverre is er een passende sanctiestrategie geformuleerd?
3. Op welke wijze is het OOV-beleid uitgewerkt in uitvoeringsprogramma's?
 - a. Welke keuzes (prioritering) heeft de gemeente daarbij gemaakt?
 - b. In hoeverre ligt er een gedegen probleemanalyse ten grondslag aan de prioriteiten voor toezicht en handhaving op OOV?
 - c. In hoeverre zijn het OOV-beleid en het uitvoeringsprogramma door de gemeente afgestemd met samenwerkingspartners (andere handavingsorganisaties)?

Organisatie en uitvoeringspraktijk

4. In welke mate voert de gemeente het toezicht- en handhavingsbeleid voor OOV uit?
 - a. Welke capaciteit heeft de gemeente beschikbaar en hoe wordt de capaciteit in de praktijk ingezet?
 - b. Hoe en hoe vaak treedt de gemeente op tegen welke overtreding en met welk resultaat?
 - c. Wordt er volgens de in het beleid vastgestelde prioritering gewerkt?
5. Hoe verloopt de samenwerking met de handhavingspartners?
6. In hoeverre worden resultaten uit de uitvoering geëvalueerd en gebruikt als input voor het (bij)sturen van OOV-beleid, waaronder het aanpassen van de prioriteiten?
7. Benut de gemeente haar instrumentarium ten behoeve van OOV?
8. Welke knelpunten worden door de gemeente ervaren in de uitvoering van toezicht en handhaving op OOV?

Sturing door de raad

9. Hoe wordt de raad geïnformeerd over de met toezicht en handhaving op OOV bereikte resultaten?
10. Hoe vervult de raad zijn kaderstellende en controlerende rol met betrekking tot toezicht en handhaving op OOV?
11. Welke aanbevelingen kunnen aan de raad worden gedaan ten aanzien van sturing en controle?

Onderzoeksuitvoering

Onderzoeksmethoden

In het onderzoek is gebruikgemaakt van een studie van de relevante beleidsstukken, uitvoeringsplannen, verantwoordingsinformatie en overige relevante documentatie van de gemeente De Fryske Marren. Op basis van deze documentstudie zijn vervolgens gesprekken gevoerd met de burgemeester van De Fryske Marren, de portefeuillehouder handhaving, juridisch medewerkers, twee beleidsadviseurs OOV en een groepsgesprek met twee buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) en vier agenten. De onderzoekswerkzaamheden zijn uitgevoerd in de periode september 2019 - februari 2020.

Wederhoorprocedure

Op 6 februari 2020 is de rapportage aan de ambtelijke organisatie voorgelegd voor een verificatie van de feiten. Vervolgens heeft het bestuur vanaf medio maart 2020 de kans gehad om een reactie te formuleren op de conclusies en aanbevelingen.

Leeswijzer

Dit rapport bestaat uit twee delen: de Bestuurlijke nota en de Nota van bevindingen. De Bestuurlijke nota bevat deze onderzoeksverantwoording en wordt in het definitieve rapport gevolgd door de conclusies & aanbevelingen. De Nota van bevindingen bevat 3 hoofdstukken:

- / In hoofdstuk één wordt inzicht geboden in het beleid en de uitvoeringsprogramma's
- / In hoofdstuk twee komen de organisatie en de uitvoeringspraktijk van het thema aan bod
- / Hoofdstuk drie beschrijft de sturing door de raad.

Tot slot treft u in de bijlagen een overzicht aan van de geraadpleegde bronnen en een afkortingenlijst.

Centrale boodschap

Conclusies

Conclusie 1: Beleidscyclus VTH is niet volledig en biedt onvoldoende handvatten voor (bij)sturing en monitoring, veiligheidsbeleid wel op orde

Toezicht en handhaving op openbare orde en veiligheid wordt in de meeste gemeenten vanuit verschillende beleidsvelden georganiseerd. Gemeenten richten dit in de praktijk op verschillende manieren in. In het geval van De Fryske Marren is zowel het beleid op het gebied van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) en het beleid op het gebied van veiligheid van belang voor toezicht en handhaving op openbare orde en veiligheid.

Vanuit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is een gemeente in ieder geval verplicht om beleid op het vlak van toezicht en handhaving, jaarlijkse uitvoeringsprogramma's en jaarverslagen op te stellen. Dit model van sturing en evaluatie wordt de big8-cyclus genoemd. In De Fryske Marren zijn de documenten voor een volledige big8-beleidscyclus niet aanwezig. De beleidscyclus ten aanzien vergunningverlening, toezicht en handhaving bestaat in De Fryske Marren uit:

- / Handhavingsuitvoeringsplannen VTH (HUPs);
- / Jaarverslagen VTH

De Fryske Marren heeft geen beleidsplan dat toezicht en handhaving in de volle breedte van het onderwerp behandelt, waardoor een duidelijke visie en kaders op toezicht en handhaving op OOV ontbreken. In de HUPs worden prioriteiten benoemd waar een globale benadering aan gekoppeld wordt. Deze zijn echter onvoldoende uitgewerkt, waardoor ook de HUPs weinig sturing bieden. Doordat er bovendien geen meetbare doelstellingen geformuleerd worden, is het lastig om achteraf te bepalen of doelstellingen behaald zijn. Hierdoor biedt de HUP weinig basis voor effectieve monitoring die basis kan bieden voor (bij)sturing.

Voor het eventuele bijsturen of het herijken van beleid is zinvolle sturingsinformatie nodig. In het VTH-jaarverslag wordt deze nu onvoldoende geleverd. Hier wordt onvoldoende zinvolle sturingsinformatie voor verzameld. Dit is deels te wijten aan het feit dat managementinformatie moeilijk boven tafel te halen is. De jaarverslagen maken de hoeveelheid activiteiten en overtredingen inzichtelijk, maar dit wordt niet verder uitgesplitst en duiding ontbreekt.

De Fryske Marren heeft daarentegen wel een duidelijk en richtinggevend beleid opgesteld op het gebied van veiligheid. Deze bestaat in De Fryske Marren uit:

- / Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2019-2022;
- / Tweejaarlijkse uitvoeringsplannen Veiligheid.

In het uitvoeringsprogramma Veiligheid 2019-2022 formuleert de gemeente praktijkgerichte ambities en meetbare doelstellingen. In de tweejaarlijkse uitvoeringsplannen wordt het duidelijk hoe De Fryske Marren de in het beleid geformuleerde doelstellingen wil bereiken: het laat een doordacht plan zien van wie er wanneer welke acties verwacht worden. Hierdoor is de vertaalslag naar de uitvoering op het gebied van OOV voldoende gemaakt. Daarnaast zijn de handvatten die het veiligheidsbeleid en uitvoeringsplan biedt voor monitoring, evaluatie en bijsturing (op beleid en uitvoering) voldoende.

Ook heeft de gemeente voorafgaand aan het opstellen van beleid een inwonerspeiling naar de veiligheidsbeleving uit laten voeren. Een deel van de aandachtspunten die de inwoners aandroegen, komen terug als prioritaire of strategische thema's in het beleid. Hierdoor zet de gemeente in op veiligheidsproblematieken die spelen binnen en van belang zijn voor de gemeente.

Conclusies organisatie en uitvoeringspraktijk

Conclusie 2: onvoldoende inzicht in inzet instrumentarium en beschikbare managementinformatie

In het jaarverslag wordt verantwoord hoeveel uren toezicht zijn ingezet, hoeveel activiteiten, gebeurtenissen en situaties zijn gecontroleerd en hoeveel overtredingen zijn geconstateerd. Dit wordt echter verder niet of nauwelijks uitgesplitst naar de verschillende soorten activiteiten en overtredingen. Uit een dergelijke verantwoording valt niet op te maken of er sprake is van herhaling, van samenhang tussen overtredingen en wat het resultaat is van controles en bestuurlijke sancties. Op basis van deze gegevens is het niet mogelijk op beleidsmatige wijze de effectiviteit van de ingezette bestuurlijke sancties te beoordelen.

Recent is de gemeente begonnen met het werken met het programma Checklisten. Dit zou moeten leiden tot meer zicht op de ingezette acties en uitgevoerde controles. Dergelijke informatie kan bijdragen aan het benodigde inzicht.

Conclusie 3: huidige formatie leidt tot incident-gedreven handelen

Het team van boa's in De Fryske Marren is met drie toezichthouders van beperkte omvang. In de gesprekken wordt aangegeven dat deze formatie onvoldoende is om alle taken uit te voeren, ook gegeven het grote werkgebied. Dit leidt ertoe dat het team incident-gedreven werkt, in plaats van volgens de prioriteiten zoals deze in de HUP's en in het IVP zijn vastgelegd.

Conclusie 4: Samenwerking tussen boa en politie verloopt niet optimaal

Voor een goede samenwerking tussen de gemeente en handhavingspartners is een duidelijke afstemming over taken, rolneming en een efficiënte kennisdeling noodzakelijk. In De Fryske Marren blijkt op deze zaken nog een slag te maken. De structuren voor kennisdeling zijn nog niet op orde. Binnen de gemeente is er onvoldoende sprake van een overlegplatform waar relevante informatie effectief en efficiënt gedeeld kan worden. De bestaande structuren blijken niet voldoende. De informatiesystemen van politie en organisatie kunnen ook niet met elkaar communiceren.

Het ontbreken van efficiënte structuren van kennisdeling houdt niet in dat er geen communicatie is tussen politie en toezichthouders. Politie en toezichthouders hebben onderling contact via de telefoon en op eigen initiatief geven toezichthouders sinds de zomer hun verwachte locatie door aan de politie. Daarnaast maakt de politie gebruik van directe aanspreekpunten binnen de gemeente. Het is echter nog niet gelukt om dat structureel in te bedden.

Conclusies sturing door de raad

Conclusie 5: Raad wordt voldoende geïnformeerd om zicht een beeld van toezicht en handhaving op OOV te kunnen vormen, maar de kwaliteit en kwantiteit van informatievoorziening is voor het VTH-domein en het veiligheidsdomein niet gelijk

Op verschillende momenten in het jaar ontvangt de gemeenteraad informatie over toezicht en handhaving. Op het gebied van veiligheid wordt de raad intensief betrokken bij het opstellen van het IVP en ontvangt het tweejaarlijkse uitvoeringsplannen. Hoewel een VTH-beleid ontbreekt, ontvangt de raad jaarlijks HUPs en jaarverslagen. Op hoofdlijnen kan de raad dus goed geïnformeerd worden. Zoals eerder aangegeven ontbreekt echter de concrete sturingsinformatie.

Aanbevelingen

Aanbeveling 1: College en raad: gebruik de beleidscyclus voor VTH om te sturen op de uitvoering van de taken

Om het in conclusie 1 geconstateerde gebrek aan sturing op te lossen, is een aantal stappen te zetten.

- Stel een VTH-beleid op, zodat de visie en prioritaire taken voor alle betrokkenen inzichtelijk zijn;
- Pas de HandHAVingsuitvoeringsplannen zodanig aan, dat duidelijk wordt waar sturingsinformatie over verzameld moet worden;
- De cijfers in het VTH-jaarverslag zijn van onvoldoende duiding voorzien, waardoor ze voor betrokkenen onvoldoende inzichtelijk maken welke dilemma's er leven op dit gebied.

Aanbeveling 2: College: zorg dat de verbeterde sturingsinformatie (aanbeveling 1) ook gebruikt wordt voor een afgewogen beslissing over de inzet van capaciteit

De capaciteit voor toezicht en handhaving in De Fryske Marren is te beperkt om aan alle gestelde prioriteiten te voldoen. Anders gezegd: de ambities zijn niet in lijn met de beschikbare capaciteit. Bij het opstellen van beleid en uitvoeringsplannen en het stellen van prioriteiten, moet daar rekening mee gehouden worden. Andersom geldt ook dat, zodra de prioriteiten bekend zijn, de inzet van de boa's daar beter op kan worden afgestemd.

Aanbeveling 3: College: versterk de samenwerking met de politie

Het onderzoek biedt een aantal concrete aandachtspunten voor de samenwerking tussen politie en gemeente: de juiste overlegstructuur, communicatie tussen de systemen en het werken met vaste aanspreekpunten. In overleg met de politie kunnen deze aandachtspunten opgepakt worden.

Aanbeveling 4: Informeer de raad over de vorderingen

Op het terrein van toezicht en handhaving op openbare orde en veiligheid zijn nog een aantal grote stappen te zetten. Betrek de raad hierbij: bij het opstellen van beleid, maar ook over de vorderingen ten aanzien van de overige actiepunten.

Reactie college van B&W

Rekenkamercommissie De Fryske Marren
t.a.v. dhr. R. Koster
Postbus 101
8500 AC JOURE

Joure, 23 april 2020
Verz.: 28 APR 2020

Zaaknummer : 1940207220

Bek. door : L. Swart

Onderwerp:
rekenkameronderzoek t&h oov

Geachte leden van de Rekenkamercommissie,

Wij hebben kennis genomen van het rapport "Doe Mee - Toezicht en handhaving - Openbare orde en veiligheid", in uw opdracht opgesteld door bureau Necker van Naem. De rapportage geeft ons aanleiding het volgende op te merken:

1. Wij onderschrijven het belang van toezicht en handhaving op de openbare orde en zien het als onze taak voldoende zicht te hebben (en te geven) op de uitvoeringspraktijk en daar waar nodig hierop (bij) te sturen.
2. Het rapport schetst een helder beeld, waarbij De Fryske Marren wordt omschreven als een relatief veilige gemeente, met weinig (ernstige) verstoringen van de openbare orde. Dit beeld herkennen wij en willen wij uiteraard graag behouden.
3. Wij stellen vast dat ons veiligheidsbeleid stevig staat en dat wij onze Vergunningen Toezicht en Handhavingstaken (VTH) adequaat uitvoeren.
4. In het rapport worden ten aanzien van de VTH uitvoeringspraktijk, monitoring en bestuurlijke sturingsmogelijkheden constatering en aanbevelingen gedaan waarmee wij deze op een hoger peil kunnen brengen. Wij herkennen de conclusies uit het rapport en onderschrijven de vier aanbevelingen die worden gedaan. Deze bieden ons goede aanknopingspunten voor een doorontwikkeling van ons VTH beleid, de monitoring en de sturing daarop.

Om zo goed mogelijk in te spelen op hetgeen onze samenleving bezig houdt, wordt in de uitvoering de focus gelegd op de reguliere werkzaamheden en het acteren op de vragen, klachten, meldingen en verzoeken van inwoners en bedrijven. Monitoring en bestuurlijke sturingsmogelijkheden zijn in de huidige situatie beperkt. Wij verwachten dat het recentelijk in gebruik genomen programma Checklisten een belangrijke bijdrage zal leveren in managementinformatie en daarmee ook aan sturingsmogelijkheden.

Op provinciaal niveau wordt samengewerkt op het gebied van VTH en wij vinden het wenselijk om ons lokale VTH beleid daarbij te laten aansluiten. Deze ontwikkelingen gingen minder snel dan gedacht, waardoor het VTH-beleid lokaal nog niet is uitgewerkt. Om er toch voor te zorgen dat de VTH-taken worden uitgevoerd op basis van beleidsmatige keuzes, wordt het VTH-beleid geïntegreerd in de implementatie van de Omgevingswet binnen gemeente De Fryske Marren. In de 2de helft van 2020 wordt aangevangen met het VTH-beleid, waarbij wordt aangesloten op de eisen van de Omgevingswet. Op deze wijze is het VTH-beleid op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet toekomstproof.

5. Wij zullen deze punten meenemen in de doorontwikkeling van ons VTH beleid en de daaraan gekoppelde uitvoeringspraktijk. Daarbij zullen wij een verbinding leggen met het integrale veiligheidsbeleid. De raad zal actief wordt geïnformeerd en bij de doorontwikkeling worden betrokken.

Wij gaan ervan uit u voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van De Fryske Marren,

gemeentesecretaris,
Berta Casemier

Burgemeester,
Fred Veenstra

b.w. R.G.W. Siebens
vice-secretaris /
adjunct-directeur

Nota van bevindingen

1

Beleid en uitvoeringsprogramma's

In dit hoofdstuk nemen wij het beleid en de uitvoeringsprogramma's van de gemeente De Fryske Marren ten aanzien van toezicht en handhaving op het gebied van openbare orde en veiligheid onder de loep. De volgende deelvragen komen aan bod:

1. Welk beleid is door de gemeente vastgesteld ten aanzien van toezicht en handhaving op OOV en welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden in dit beleid?
2. In hoeverre is dit beleid inzichtelijk en adequaat geformuleerd?
 - a. In hoeverre zijn er meetbare doelen geformuleerd voor toezicht en handhaving op OOV?
 - b. In hoeverre is er een passende sanctiestrategie geformuleerd?
3. Op welke wijze is het OOV-beleid uitgewerkt in uitvoeringsprogramma's?
 - a. Welke keuzes (prioritering) heeft de gemeente daarbij gemaakt?
 - b. In hoeverre ligt er een gedegen probleemanalyse ten grondslag aan de prioriteiten voor toezicht en handhaving op OOV?
 - c. In hoeverre zijn het OOV-beleid en het uitvoeringsprogramma door de gemeente afgestemd met samenwerkingspartners (andere handhavingsorganisaties)?

1.1 / Landelijke en plaatselijke context toezicht en handhaving op OOV

OOV landelijk in ontwikkeling

Op het terrein van OOV zijn verschillende ontwikkelingen gaande. In de afgelopen jaren heeft het rijk veel bevoegdheden op het gebied van openbare orde en veiligheid bij de gemeenten neergelegd, onder andere op basis van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (wet Bibob) en de Opiumwet (ook bekend als de Wet Damocles). Deze taken worden veelal, maar niet uitsluitend, uitgevoerd binnen samenwerkingsverbanden.¹ Onderwerpen die raken aan sociale veiligheid, zoals overlast, verloedering en criminaliteit, krijgen toenemende politieke en maatschappelijke belangstelling. Burgers en bedrijven hebben niet alleen behoefte aan een feitelijke bevordering van veiligheid, maar ook aan een gevoelsmatige veiligheid en leefbaarheid van de gemeente.

Een andere belangrijke ontwikkeling is dat de politie zich meer terugtrekt uit het gebied van handhaving op openbare orde en met name veiligheid. De 'kerntakendiscussie' rondom de politie wordt al jaren gevoerd. In 2014 schreven de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Justitie aan de Tweede Kamer 'Het is niet de bedoeling dat de politie zich op terreinen terugtrekt, maar wel dat zij op een aantal terreinen een andere rol op zich zal nemen: minder uitvoerend, meer signalerend en adviserend daar waar anderen

¹ Op het gebied van Bibob en de Opiumwet zijn er ook handelingen die gemeenten zelfstandig verrichten, zoals het nemen van een besluit om een woning te sluiten.

verantwoordelijk zijn.² Uit recent onderzoek van Salet, Universitair docent Criminologie bij de vakgroep Strafrecht & Criminologie van de Radboud Universiteit, blijkt dat een deel van de politiemensen op verschillende manieren probeert taken binnen het veiligheidsdomein op afstand te houden of af te stoten.³

Ontwikkelingen gemeente De Fryske Marren

Gemeente De Fryske Marren (DFM) is in 2014 ontstaan door een fusie van de gemeenten Gaasterlân-sleat, Lemsterland, Skarsterlân en een gedeelte van Boarnsterhim. De gemeente telt ongeveer 51.200 inwoners en is daarmee een middelgrote gemeente. De gemeente beslaat een groot gebied (549,10 km² totaal, 351,29 km² aan land) met 51 officiële kernen en een lage bevolkingsdichtheid.⁴

Toezicht en handhaving op OOV in De Fryske Marren

Binnen de context van deze ontwikkelingen geeft De Fryske Marren vorm aan toezicht en handhaving op OOV, in beleid en uitvoeringsprogramma's. De Fryske Marren scoort ten opzichte van andere gemeenten goed op het gebied van openbare orde en veiligheid. De gemeente behoort tot de top van veilige gemeenten van Nederland, volgens de misdaadmeter 2018 van het Algemeen Dagblad (AD). In de misdaadmeter van het AD, waarin de onveiligste gemeente bovenaan staat en de veiligste gemeente onderaan, stond De Fryske Marren op de 238^e plek.⁵ De gemeente is de veiligste gemeente van Fryslân.⁶ Vergeleken met landelijke cijfers zijn de misdaadcijfers en het aantal diefstallen in De Fryske Marren zeer laag.⁷ De misdaadcijfers en het aantal diefstallen in De Fryske Marren laten tussen 2014 en 2018 tevens een dalende trend zien. In De Fryske Marren stegen de gevoelens van onveiligheid, de onveiligheidsperceptie en het vermijdingsgedrag tussen 2012 en 2016.^{8,9} De onveiligheidsperceptie meet hoe inwoners de veiligheidssituatie in de eigen buurt ervaren. Vermijdingsgedrag is het aanpassen van gedrag als gevolg van (een perceptie van) onveilige situaties in de eigen buurt, bijvoorbeeld omlopen of 's avonds niet open doen.¹⁰ Onderstaande grafiek laat de relatieve stijging ten opzichte van 2012 zien, met 2012 als uitgangsjaar (2012=100).

² Kamerbrief 29628, nr. 4 over kerntaken van de politie, 15 juli 2004

³ Renze Salet, Verborgene strijd in het veiligheidsdomein: over samenwerking tussen politie en gemeente bij de bestuurlijke aanpak van overlast en criminaliteit, Tijdschrift voor Veiligheid 2019-1

⁴ 146 inwoners per vierkante km in De Fryske Marren, t.o.v. gemiddelde bevolkingsdichtheid van 517 inwoners per vierkante km.

⁵ Zie <https://www.ad.nl/binnenland/hoe-veilig-is-jouw-gemeente-bekijk-het-hier~a9240099/>

⁶ Zie <https://www.ad.nl/binnenland/hoe-veilig-is-jouw-gemeente-bekijk-het-hier~a9240099/>

⁷ Zie www.waarstaatjegemeente.nl

⁸ Zie www.waarstaatjegemeente.nl

⁹ De index onveiligheidsgevoelens is een maat voor ervaren onveiligheid in de eigen buurt. De index onveiligheidsperceptie is een maat voor hoe men de veiligheidssituatie in de eigen buurt ervaart.

¹⁰ [Waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl)

Overige veiligheidsindices

De Fryske Marren, index (2012=100)

CBS | 2016

Uit een inwonerspeiling in de gemeente uit 2018, komen positievere signalen: inwoners, bedrijven en bezoekers beoordelen de veiligheid in de gemeente met een 7,9. Deze positieve waardering wordt ondersteund door politiecijfers en monitoringgegevens.¹¹ De gemeente zelf dankt het positieve veiligheidsbeeld aan de sterke sociale structuur in de gemeente waarin sociale controle groot en gevoelens van saamhorigheid hoog zijn.¹² Volgens de gemeente zijn de bewoners van De Fryske Marren actief betrokken in de aanpak van veiligheid: Er zijn ruim 75 buurt-Whatsappgroepen, meer dan tienduizend deelnemers aan Burgernet en actieve buurtbemiddelaars.¹³

Diverse problematiek, deels seizoengebonden

De Fryske Marren heeft veel te maken met seizoengebonden problematiek. In de toeristische hoogseizoenen is er onder andere een stijging van overlast rondom evenementen en parkeerovertredingen. Daarnaast worden in de gemeente problemen rondom verkeersveiligheid ervaren. Uit het inwonerspanel blijkt dat inwoners zich regelmatig onveilig voelen bij deelname aan het verkeer. 80% van het inwonerspanel gaf aan dat te hard rijden door anderen hier met name aan ten grondslag ligt. Daarnaast vraagt het panel aandacht voor verlichting en donkere plekken.

De gemeente ligt centraal aan twee snelwegen. Deze ligging maakt de gemeente aantrekkelijk voor criminaliteit, waaronder druggerelateerde criminaliteit. Criminelen kunnen namelijk snel en gemakkelijk de gemeente inrijden en weer verlaten. Sinds 2018 zet de gemeente daarom in op het tegengaan van ondermijnende criminaliteit.

1.2 / Beleid in beeld

De VTH-beleidscyclus van De Fryske Marren blijft achter

Toezicht en handhaving op openbare orde en veiligheid wordt vanuit verschillende beleidsvelden georganiseerd. Gemeenten richten dit in de praktijk op verschillende manieren in. Vanuit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is een gemeente in ieder geval verplicht om beleid op het vlak van toezicht en handhaving, jaarlijkse uitvoeringsprogramma's en jaarverslagen op te stellen. Dit model van sturing en evaluatie wordt de big8-cyclus genoemd.

In De Fryske Marren zijn de documenten voor een volledige big8-beleidscyclus op het gebied van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (hierna: VTH) niet allemaal aanwezig. De Fryske Marren heeft

¹¹ Integraal Veiligheidsbeleid

¹² Integraal Veiligheidsplan 2019-2022, p.8

¹³ Integraal Veiligheidsplan 2019-2022, p.2

geen eigen beleidsplan dat toezicht en handhaving in de volle breedte van het onderwerp behandelt, waardoor een duidelijke visie en kaders op toezicht en handhaving op OOV ontbreken.

In de interviews wordt de herindeling uit 2014 als oorzaak genoemd voor het ontbreken van een VTH-beleid. Na de fusie zou er een VTH-beleid opgesteld worden, maar door een gebrek aan capaciteit en doordat er geen prioriteit is gegeven aan handhaving, is het opstellen van dit beleid nagelaten. Uit gesprekken blijkt dat er wel voornemens zijn om een VTH-beleid vast te stellen in de tweede helft van 2020. Voor het opstellen van het beleid wil de gemeente de resultaten van een impactanalyse Omgevingswet meenemen, die in de eerste helft van 2020 uitgevoerd wordt.

De gemeente stelt wel jaarlijks jaarplannen op, de zogenaamde Handhavingsuitvoeringsprogramma's (hierna: HUPs). Hierin worden de prioritering en de inzet voor de toezichthouders (gemeentebreed) vastgelegd. Daarnaast geeft de gemeente via jaarverslagen inzicht in de activiteiten en resultaten op het gebied van toezicht en handhaving van het voorgaande jaar. De jaarverslagen van 2016 en 2017 zijn aanwezig. Het jaarverslag van 2018 ontbreekt.

Wettelijk verplichte big8-cyclus	De Fryske Marren
VTH-beleid	x
Jaarlijkse uitvoeringsplannen	√
Jaarverslag	x/√

Het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022: heldere doelen

Naast het VTH-beleid stellen gemeenten vaak een integraal veiligheidsplan op, waarin de bijdragen van de politie en andere partners van de gemeente worden afgestemd. Hierin worden beleidsvoornemens benoemd en geprioriteerd. Het veiligheidsplan wordt uitgewerkt in uitvoeringsplannen. Het veiligheidsplan en uitvoeringsplan vormen gezamenlijk een basis voor de inzet van handhaving.

In de gemeente De Fryske Marren vigeert het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 (hierna: IVP), dat de Kadernota Veiligheid 2015-2018 opvolgt. Dit beleid wordt uitgewerkt in tweejaarlijkse uitvoeringsplannen die door het college opgesteld zijn. Omdat een VTH-beleid ontbreekt in De Fryske Marren, is het IVP leidend voor toezicht en handhaving op OOV. Het IVP biedt duidelijke doelstellingen die kader bieden voor de praktijk. In hoofdlijnen is in het IVP een plan van aanpak opgesteld. Aan de hand van een viertal prioritaire thema's worden praktijkgerichte doelstellingen opgesteld. Waar mogelijk is het behalen van de doelstellingen gekoppeld aan kwantificeerbare indicatoren. Aan het prioritaire thema woonoverlast zijn bijvoorbeeld een absolute en een relatieve doelstelling gekoppeld: een percentuele verbetering van de inwonersbeleving en een absolute daling in de politiecijfers op dit thema. Ook bij de prioritaire thema's waar doelen niet kwantificeerbaar zijn, zijn de gekoppelde doelen over het algemeen duidelijk. Het prioritaire thema cybercriminaliteit is hier een voorbeeld van. Doordat er meetbare doelstellingen geformuleerd zijn, biedt het integraal veiligheidsplan naast kader voor de uitvoering ook een leidraad voor monitoring.

Prioritair thema cybercriminaliteit

Doelstelling 2022

- Wij hebben de digitale kwetsbaarheden in onze gemeente in beeld;
- Inwoners en het MKB zijn zich bewust van digitale dreigingen en weten hoe zij zich daartegen kunnen beschermen;
- Onze crisisbeheersing is voorbereid op digitale cyberaanvallen;
- Digitale informatie is in onze organisatie goed beveiligd tegen misbruik en datalekken.

Indicatoren

In 2022 zal er in ieder geval 1 lokaal dreigingsbeeld moeten zijn opgeleverd; meerdere cyber to go bijeenkomsten voor de doelgroepen inwoners en MKB zijn georganiseerd en een cybercrisisoefening is uitgevoerd. Het aantal geregistreerde datalekken en cyberaanvallen is in 2022 afgenomen ten opzichte van referentiejaar 2018.

Voorbeelduitwerking prioritair thema: cybercriminaliteit

Veiligheidsthema's: diversiteit en focus

Veiligheid is een breed thema, waar uiteenlopende zaken onder vallen die verschillend georganiseerd worden. Overlast op straat vraagt bijvoorbeeld een andere aanpak dan het voorkomen of opsporen van radicalisering. In het integraal veiligheidsbeleid is het doel geformuleerd dat de gemeente een plek wil zijn waar inwoners, ondernemers en bezoekers zich welkom, thuis en veilig voelen. De Fryske Marren wil daartoe een gemeente zijn met weinig overlast en criminaliteit, een gemeente die ook in staat is om hedendaagse, complexe veiligheidsproblematiek effectief het hoofd te bieden. Leidende principes zijn integrale samenwerking, een goede informatiepositie en het benutten van de 'krêft fan de mienskip', oftewel de kracht van de gemeenschap.

In het IVP is de diversiteit van het domein goed zichtbaar. In het IVP wordt met twaalf thema's gewerkt: vier prioritaire thema's en acht strategische thema's. Hierdoor wordt er aandacht besteed aan uiteenlopende zaken binnen het veiligheidsdomein, maar blijft er beleidsmatige focus. In het IVP wordt deze focus op de volgende thema's gelegd:

- / Woonoverlast/overlast en geweld. De gemeente positioneert deze prioriteit op het snijvlak van zorg en veiligheid, omdat woonoverlast vaak gepaard gaat met geluidsoverlast, gebruik van verdovende middelen, bedreigingen en (huiselijk) geweld;
- / Veilige evenementen;
- / Ondernijnde criminaliteit;
- / Cybercriminaliteit en informatieveiligheid.

In het vorige veiligheidsplan (Kadernota Veiligheid 2015-2018) waren ondernijnde criminaliteit en cybercriminaliteit aanvankelijk nog geen prioritaair thema. Halverwege de looptijd van de Kadernota Veiligheid 2015-2018 is het thema ondernijnde criminaliteit toegevoegd. Cybercriminaliteit is een nieuw prioritaair thema in het IVP 2019-2022. Daarnaast formuleert het IVP nog strategische veiligheidsthema's. Binnen deze thema's wil De Fryske Marren het veiligheidsniveau uit 2018 vasthouden:

- / High Impact Crimes;
- / Bedrijvigheid en Veiligheid;
- / Veilig Uitgaan;
- / Jeugd en Veiligheid;
- / Verkeersveiligheid;
- / Fysieke veiligheid;
- / Veilige publieke taak;
- / Polarisatie en radicalisering.

Het Integraal Veiligheidsplan: gedegen probleemanalyse

Het IVP is gebaseerd op een gedegen probleemanalyse. Het IVP is opgesteld aan de hand van politiecijfers, landelijke en regionale trends en een veiligheidsmonitor die gebaseerd is op de input van een digitaal inwonerspanel van 1500 inwoners. De veiligheidsmonitor biedt inzichten in de veiligheidsbeleving van de bewoners en in de veiligheidsthema's die zij van belang vinden.

Een aantal van de prioritaire en strategische thema's in het IVP is gebaseerd op de aandachtspunten die naar voren kwamen uit de inwonerspeiling. Het panel gaf bijvoorbeeld aan dat overlast van jeugd een belangrijk probleem is binnen de gemeente. Woonoverlast en evenementen worden tevens door het panel genoemd. Niet alle aandachtspunten uit de inwonerspeiling zijn overgenomen in het IVP. Zaken zoals slecht verlichte plaatsen en paden, hondenpoep en parkeren doen volgens inwoners af aan de kwaliteit van de leefomgeving en het gevoel van veiligheid. Deze onderwerpen hebben geen specifieke aandacht gekregen in het IVP.

Ondernijning is een thema dat niet uit het inwonerspanel naar voren kwam als aandachtspunt, maar dat toch halverwege de periode van de Kadernota Veiligheid 2015-2018 op de agenda is gekomen als prioriteit. De toevoeging van het thema ondernijning vloeide voort uit het ondernijningsbeeld van het regionaal informatie expertise centrum (RIEC). De gemeente wilde inzichtelijk krijgen of en op wat voor manier ondernijnde criminaliteit in De Fryske Marren voorkomt en schakelde daartoe het regionaal informatie expertise centrum in. Het RIEC heeft daarom samen met de gemeente, politie, de Belastingdienst en het OM een ondernijningsbeeld van de gemeente opgesteld. In dit beeld werd zichtbaar dat er binnen De Fryske Marren sprake is van ondernijnde criminaliteit, met name rondom georganiseerde drugshandel. Ook wees het RIEC op de aanwezigheid van uitbuiting, witwassen en vastgoedfraude.¹⁴

¹⁴ IVP, 2019-2022

Het RIEC heeft een ondermijningsbeeld opgesteld waaruit bleek dat georganiseerde misdaad ook in De Fryske Marren voorkomt. Ook uit politiecijfers kwam naar voren dat drugshandel, uitbuiting, witwassen en vastgoedfraude spelen in de gemeente.

De toevoeging van het thema cybercriminaliteit is tevens niet expliciet gebaseerd op politiecijfers of op regionale trends. De Fryske Marren heeft dit prioritair thema toegevoegd, omdat zij van mening is dat het een bijzondere verantwoordelijkheid heeft ten aanzien van de bescherming van vanwege toenemende reële cyberdreigingen, en de digitale weerbaarheid die onder druk staat. vanwege toenemende reële cyberdreigingen, en de digitale weerbaarheid die onder druk staat.

Speerpunten OOV

Hoewel een VTH-beleid in De Fryske Marren ontbreekt, is er wel een overkoepelend strategisch doel geformuleerd voor vergunningverlening, toezicht en handhaving, te weten in het HUP. Dit doel is dat de gemeente De Fryske Marren streeft naar het behouden van de veilige, gezonde, duurzame en mooie (leef)omgeving binnen gemeente De Fryske Marren.¹⁵ Deze doelstelling blijft in 2017, 2018 en 2019 gelijk. In 2018 en 2019 wordt de focus tevens op de bevordering van spontaan naleefgedrag gelegd. Ook formuleert de gemeente het streven om zo efficiënt en integraal mogelijk risico-gestuurd te werken.^{16,17} Ook stelt zij uitgangspunten op: klantgericht, samenwerken en resultaatgericht.

In de bijlage van het HUP staan de prioriteiten vermeld. De gemeente differentieert hierin tussen hoge prioriteit, middelhoge prioriteit en lage prioriteit. In totaal hebben tien onderwerpen hoge prioriteit, waaronder evenementen, jaarwisseling, horeca, illegale aankondigings- en evenementenborden, parkeren blauwe zones, parkeerexcessen, honden, aanbieden van afval, afvaldumping en illegaal ligplaats innemen.

Landelijke sanctiestrategie biedt kader

De Fryske Marren volgt de Landelijke Handhavingsstrategie (LHS), die het college van burgemeester en wethouders in november 2016 heeft vastgesteld.¹⁸ De LHS is een landelijk instrument wat veel gemeenten toepassen op OOV. De LHS geeft aan wat de passende interventie is bij een bevinding, waarbij het uitgangspunt is dat preventie de voorkeur heeft boven repressie. De LHS biedt dus een breed toepasbaar kader voor handhaving. Onder de LHS kunnen specifieke handhavingsstrategieën worden uitgewerkt. De Fryske Marren heeft dit niet gedaan op het gebied van toezicht en handhaving op OOV. Voor Drank- en Horecawetgeving heeft de gemeente een preventie- en handhavingsplan opgesteld. Ook is de gemeente volgens gesprekspartners bezig met een sanctietabel voor evenementen.

De gemeente formuleert in het IVP een voorkeur voor preventieve maatregelen, met name in het domein van sociale veiligheid. In de HUPs formuleert de gemeente het voornemen op risico-gestuurd toezicht en handhaving van VTH-taken in te zetten, wat ze benoemt als 'zacht waar het kan en hard waar het moet'.¹⁹

1.3 / Uitvoeringsprogramma's

Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid 2019-2020 geeft SMART uitvoering aan het beleid

Het veiligheidsbeleid wordt tweejaarlijks vertaald naar uitvoeringsplannen. In het Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid 2019-2020 staat er schematisch per prioritair en strategisch thema uit het IVP opgetekend op welke onderwerpen de gemeente in wil zetten. Binnen het strategisch thema van Jeugd en Veiligheid bijvoorbeeld, wordt de inzet onder andere op keten en op drugs gelegd. Per onderwerp wordt aangegeven welke acties

¹⁵ HUP 2017; 2018; 2019

¹⁶ HUP 2019

¹⁷ Eerder onderzocht de rekenkamer het integraal risicomanagement. Bij het verder vormgeven van het integraal risicomanagement kan de beschikbare informatie over risico-gestuurd werken bij toezicht en handhaving op OOV worden meegenomen.

¹⁸ Naar verwachting wordt in 2020 een nieuwe versie ter vaststelling voorgelegd aan het college.

¹⁹ HUP 2017; 2018; 2019

ondernomen gaan worden, in welke periode deze plaatsvinden en welke partners bij de actie betrokken zijn. Daarbij wordt ook duidelijk gemaakt welke partner de kar trekt. Het plan geeft dus actief vorm aan de samenwerking met andere partijen. Ook blijkt uit het uitvoeringsplan dat de gemeente partners het voortouw laat nemen bij het opstellen van stappenplannen rondom bijvoorbeeld high impact crimes.

HUP biedt globaal kader

In de jaarlijkse HUPs geeft de gemeente uitvoering aan toezicht en handhaving op diverse domeinen, waaronder de APV en bijzondere wetten. De HUPs geven overzichtelijk de inzet van de uren en het aantal controles aan en vermelden belangrijke projecten. Daarnaast zijn de prioriteiten geformuleerd in het HUP. Deze prioriteiten zijn ingedeeld in hoge, middelhoge en lage prioriteit. Opvallend in deze lijst van prioriteiten, is dat er relatief veel onderwerpen de hoogste prioriteit krijgen. Hierbij geeft het HUP een zeer beknopt plan van aanpak aan de hand van de hoogte van de prioriteit. Voor de hoge prioriteit luidt het plan om gericht actief toezicht in te zetten, toezicht naar aanleiding van meldingen en preventieve maatregelen door middel van communicatie en informatieverlening. Voor middelhoge en lage prioriteit zijn geen uren gereserveerd. Toezicht en handhaving op onderwerpen met middelhoge en lage prioriteit wordt gehouden naar aanleiding van handhavingsverzoeken, klachten en meldingen. De inzet van de uren zoals deze in het HUP staan, corresponderen globaal gezien met de prioriteiten.

Prioriteit	Onderwerp
1	Evenementen (vooroverleg, (leeftijd)controles, sluitingstijd, evaluatie e.d.)
1	Jaarwisseling (vooroverleg, organisatie, controles, carbidschieten, evaluatie e.d.)
1	Horeca (DHW-controles, leeftijdcontroles, jeugdketen, exploitatie, terrassen, kansspelen, e.d.)
1	Illegale aankondigings- en evenementenborden
1	Parkeren blauwe zones
1	Parkeerexcessen
1	Honden (poep, loslopen, agressie)
1	Aanbieden van afval (afvalstoffenverordening)
1	Dumpingen van afval in de openbare ruimte
1	Illegaal ligplaats innemen
2	Winkeluitstallingen
2	Voorwerpen op of aan de weg (artikel 2:10 APV)
2	Standplaatsen
3	Vrijhouden van ijswegen (Elfstedenroute)

Tabel: prioriteiten VTH. Rood: hoge prioriteit. Oranje: middelhoge prioriteit. Groen: lage prioriteit.

Prioriteiten in de HUPs veranderen niet

De gemeente geeft in de HUPs aan dat de prioriteiten gebaseerd zijn op een risico-inventarisatie. Het bepalen van de risico's zou plaatsvinden aan de hand van de constatering, ervaringen, gegevens, resultaten, meldingen, klachten en handhavingsverzoeken.²⁰ In de praktijk wordt de prioriteitstelling echter niet kritisch tegen het licht gehouden, om te zien of een aanpassing gepast is. De prioriteitenlijsten in de HUPs van 2017, 2018 en 2019 zijn identiek.

²⁰ Handhavingsuitvoeringsprogramma 2019, p.2

Veel cijfermatige informatie in VTH-jaarverslagen: onvoldoende basis voor bijsturing

In het jaarverslag wordt vooral op schematische wijze cijfermatige informatie weergegeven. Het aantal begrote uren voor toezicht en handhaving en de werkelijk bestede uren worden inzichtelijk gemaakt. Tevens is er een overzicht van de aantallen controles, hercontroles, handhavingprocedures, bestuurlijke sancties, processen verbaal en klachten/meldingen die plaats hebben gevonden. Deze categorieën worden niet verder uitgesplitst.

De duiding die daarbij gegeven wordt is dun. Het zwaartepunt van toezicht wordt wel beschreven: 'evenementen, horeca, stallen van materialen, voorwerpen en materieel op de weg en het dumpen van afval in de openbare ruimte' in 2017 bijvoorbeeld en dat in 2016 'de meeste controles uitgevoerd zijn tijdens evenementen en horeca-inrichtingen'.²¹ Dit biedt geen inzicht in hoe de uren besteed zijn en wat de inhoud is van de controles, meldingen, et cetera, waardoor trends en ontwikkelingen in het veld lastig vast te stellen zijn. Daarnaast is het niet duidelijk of de doelstellingen behaald zijn en of er volgens de prioriteiten gewerkt is. Tevens staan er in de jaarverslagen geen aanbevelingen tot bijsturing van beleid, prioriteiten of capaciteitsinzet in het daaropvolgende jaar.

Dat duiding mist bij jaarverslagen, wordt ook in een deel van de gevoerde interviews benoemd. Door het gebrek aan goede duiding kan het voor bestuur en politiek lastig zijn om goed inzicht in het domein te verkrijgen op basis van de beleidstukken. Ook lijdt het voorgenomen risico-gestuurd prioriteren hieronder. Voor het eventuele bijsturen of het herijken van de prioriteiten is zinvolle sturingsinformatie nodig. In het VTH-jaarverslag wordt deze nu onvoldoende geleverd.

Gezamenlijk opstellen van beleid

De Fryske Marren betreft inwoners en ketenpartners bij het opstellen van nieuw beleid. Voor het opstellen van het veiligheidsbeleid zijn interne en externe stakeholders, waaronder burgers, betrokken. Deze gesprekken en een inwonerspeiling zijn uitgevoerd door een extern bureau. De politie is betrokken bij het opstellen van beleid, zo blijkt uit interviews. De prioritaire veiligheidsthema's worden tevens opgenomen in de jaarwerkplannen van de politie.²² Ook de evaluatie van het Damoclesbeleid (beleid op basis van de Opiumwet) gaat in samenspraak met de politie, volgens geïnterviewden. De HUPs worden daarentegen niet afgestemd met handhavingpartners.

²¹ Jaarverslag Toezicht & Handhaving 2017, p.10; HUP 2017, p.7

²² IVP, p.4

2

Organisatie en uitvoeringspraktijk

In dit hoofdstuk nemen wij de organisatie en de uitvoeringspraktijk van de gemeente De Fryske Marren ten aanzien van toezicht en handhaving op het gebied van openbare orde en veiligheid onder de loep. De volgende deelvragen komen aan bod:

4. In welke mate voert de gemeente het toezicht- en handhavingsbeleid voor OOV uit?
 - a. Welke capaciteit heeft de gemeente beschikbaar en hoe wordt de capaciteit in de praktijk ingezet?
 - b. Hoe en hoe vaak treedt de gemeente op tegen welke overtreding en met welk resultaat?
 - c. Wordt er volgens de in het beleid vastgestelde prioritering gewerkt?
5. Hoe verloopt de samenwerking met de handhavingspartners?
6. In hoeverre worden resultaten uit de uitvoering geëvalueerd en gebruikt als input voor het (bij)sturen van OOV-beleid, waaronder het aanpassen van de prioriteiten?
7. Benut de gemeente haar instrumentarium ten behoeve van OOV?
8. Welke knelpunten worden door de gemeente ervaren in de uitvoering van toezicht en handhaving op OOV?

2.1 / Organisatie van toezicht en handhaving op OOV

Gemeentelijke organisatie

In de Fryske Marren werken twee clusters aan toezicht en handhaving op OOV: het cluster toezicht en handhaving en het cluster OOV. De communicatie en samenwerking tussen de clusters verloopt volgens betrokkenen goed, mede doordat de clusters (nog) op één afdeling zitten. Hoewel deze mondelinge manier van informatie-uitwisseling werkt, is het ook kwetsbaar, omdat de informatie niet wordt vastgelegd.

De boa's koppelen trends en vragen gemakkelijk terug naar de relevante afdeling en betrokkenen binnen de gemeente, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Dit gaat mondeling.

Sanctiestrategie in de praktijk: preventief en persoonlijk

De praktijk van toezicht en handhaving volgt de beleidsmatige voorkeur voor preventie, zoals geformuleerd in de HUPs en het IVP. Binnen de gemeente is er meer inzet op preventief toezicht dan op repressief handhaven, blijkt uit interviews. De persoonlijke benadering staat voorop. In eerste instantie wordt gekeken of problemen opgelost kunnen worden door gezamenlijk om de tafel te gaan zitten. Zo zette De Fryske Marren buurtbemiddeling in rondom woonoverlast en zet de gemeente in op mediation. Wanneer de 'zachte hand' en het gesprek niet tot een gewenst resultaat leiden, zijn zwaardere sancties een stok achter de deur.

Beperkte capaciteit leidt tot incident-gedreven werken

Boa's spelen een belangrijke rol in het bewaken van leefbaarheid en veiligheid in gemeenten. Idealiter kennen de boa's de wijkproblematiek, zijn zij aanspreekbaar en hebben ze een signalerende rol. In De Fryske Marren, een uitgestrekte gemeente met veel kernen, vraagt het veel capaciteit om overal in de wijk aanwezig te zijn.

Het team van boa's in De Fryske Marren is echter klein. In 2019 waren er in de gemeente twee toezichthouders werkzaam in het taakveld APV en bijzondere wetten. Deze toezichthouders hebben opsporingsbevoegdheid en zijn daarmee werkzaam als boa. In 2020 wordt een derde boa aan dit team toegevoegd. In de gesprekken wordt aangegeven dat de formatie – ondanks de versterking van het team- onvoldoende is en zal zijn.

Het capaciteitstekort en het brede takenpakket hebben invloed op de uitvoering van de taken, blijkt uit interviews. Het boa-team wordt grotendeels gestuurd door de meldingen van burgers, gemeentelijke afdelingen en de politie. Het team werkt dus voornamelijk incident-gestuurd in plaats van volgens de prioriteiten zoals deze in de HUPs en het IVP zijn vastgelegd. In het IVP erkent de gemeente dat er beperkte capaciteit is, waardoor niet alle ambities binnen het domein van openbare orde en veiligheid, goed uitgevoerd kunnen worden.²³ De aanwezigheid en zichtbaarheid van het team is dan ook niet structureel. Het uitvoeren van het complete takenpakket (preventieve aanwezigheid op straat, aandacht besteden aan de prioriteiten van de gemeente en reageren op meldingen) is met de huidige capaciteit niet haalbaar. De beperkte omvang van het team maakt ook dat uitval, bijvoorbeeld door ziekte, directe gevolgen heeft voor het reageren op meldingen en het uitvoeren van toezichts- en handhavingstaken.

2.2 / Samenwerking met externe partners

Diverse samenwerkingsverbanden

De gemeente werkt samen met diverse partijen op het vlak van OOV, zoals het Veiligheidshuis, het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC), de omliggende gemeenten, de provincie, de woningcorporaties, et cetera. Zoals eerder benoemd, ziet De Fryske Marren daarnaast burgers als partner op het gebied van veiligheid. De gemeente handhaaft op het water niet op het gebied van OOV.

De gemeenten De Fryske Marren en Súdwest Fryslân worden vanuit het basisteam Sneek bediend. Samen met de teamchef van dit basisteam en de officier van justitie vormen de gemeenten een gezamenlijke gezagsdriehoek. Elke twee weken vindt er een Operationeel Veiligheidsoverleg (OVO) plaats met diverse medewerkers van de politie en de gemeente. Aan het OVO nemen de beide gemeenten deel.

De gemeente werkt binnen het domein van veiligheid en zorg samen met andere Friese gemeenten en met ketenpartners zoals Veilig Thuis, de clusters Openbare Orde en Veiligheid, Veiligheidshuis Fryslân, politie en justitie, et cetera. De sociale wijkteams van de gemeente functioneren als het eerste aanspreekpunt in het geval van problemen of overlast op het snijvlak van zorg en veiligheid. Hier bestaat een duidelijke link met OOV: wanneer de ernst van de problematiek deze wijkteams overstijgt, verwijzen de teams door, bijvoorbeeld naar het cluster OOV of het Veiligheidshuis Fryslân.

De gemeente heeft de ambitie om de samenwerking met partners in het sociale en fysieke domein te verbeteren.²⁴ Er is met name behoefte aan betere afstemming tussen de zorgpartners en veiligheidspartners, zo blijkt uit gesprekken. Ook formuleert de gemeente in het IVP de ambitie om een sterkere verbinding tussen veiligheid en zorg, waaronder Wmo, sociale zaken en jeugdzorg, te realiseren.²⁵ De afstemming tussen de gemeente en externe partners op het gebied van OOV wordt bemoeilijkt doordat partners gebruikmaken van verschillende systemen die niet met elkaar communiceren, zo wordt in gesprekken aangegeven.²⁶ De gemeente geeft aan dat privacywetgeving het delen van informatie tussen partners compliceert, met name met partners op het gebied van zorg.²⁷ De gemeente formuleert de ambitie om de komende jaren de obstakels weg te nemen

²³ IVP 2019-2022, p.11

²⁴ IVP 2019-2022

²⁵ IVP 2019-2022

²⁶ In het ambtelijk wederhoor werd aangegeven dat dit ook geldt voor interne partners.

²⁷ IVP 2019-2022, p.18

die informatiedeling in de weg staan en om een visie op te stellen op samenwerking en informatiedeling om uit de 'AVG-impasse'²⁸ te geraken.

Samenwerking tussen politie en gemeente is gebaat bij betere informatie-uitwisseling

Uit gesprekken blijkt dat er nog een slag te maken is op het gebied van de samenwerking tussen de boa's van de gemeente en de politie. Op een aantal gebieden, bijvoorbeeld rondom evenementen, werken boa en politie in De Fryske Marren wel goed samen. Bij andere gemeenten is er echter soms sprake van een meer verregaande samenwerking, waarin een toenemend aantal taken door boa's uitgevoerd wordt, in samenwerking met de politie. Dit gebeurt in mindere mate in De Fryske Marren, wat ten dele veroorzaakt wordt door de beperkte boa-capaciteit in de gemeente. De onderlinge rolverdeling tussen handhaving en politie blijkt niet voort te vloeien uit beleidskeuzes en lijkt niet vastgelegd te zijn in afspraken. Dit leidt in sommige gevallen tot verwachtingen vanuit de politie naar de gemeente of vice versa, die niet goed waar te maken zijn. De rolverdeling rondom evenementen is hier een uitzondering op.

Daarnaast blijkt uit de gesprekken dat de onderlinge informatie-uitwisseling niet optimaal verloopt. De Fryske Marren maakt geen gestructureerd gebruik van gezamenlijke terugkoppelingen of evaluaties met de politie na afloop van incidenten of evenementen. Tevens zijn er geen memo's over controles, incidenten, et cetera. Communicatie tussen de systemen van gemeente en politie is, zoals eerder beschreven, niet mogelijk. Goede afstemming is dan cruciaal, maar in De Fryske Marren is nog onvoldoende sprake van een platform waar relevante informatie effectief en efficiënt gedeeld kan worden. Meldingen in de gemeente komen op verschillende plekken binnen (politie, woningcorporatie, gemeentelijke digitale meldpunt). Het is voorgekomen dat een agent en een boa op dezelfde melding reageerden, omdat men niet wist dat de ander er ook mee bezig was. Ook kan het gebeuren dat politie en gemeente, zonder dat van elkaar te weten, informatie over hetzelfde onderwerp verzamelen.

Met een regelmatig werkoverleg kan informatie-uitwisseling ook gerealiseerd worden. Er zijn momenteel drie overlegstructuren tussen gemeente en politie:

- / wijkagentenoverleg (afstemmingsoverleg tussen wijkagenten en OOV-er, veelal casusniveau)
- / OVO (operationeel sturingsoverleg, veelal gericht op fenomenen)
- / politieoverleg (teamchef, burgemeester en OOV-er)--> gericht op highlights, maatschappelijke onrust, (dreigende) escalaties, incidenten, knelpunten in capaciteit, trendanalyse e.d.

Omdat in het OVO ook de gemeente Súdwest Fryslân wordt besproken, is een deel van de informatie niet relevant voor De Fryske Marren. Ook blijkt het niet efficiënt om via dit regionale platform informatie te delen die weer teruggeschakeld wordt naar het lokale niveau. De voorloper van het OVO was een lokaal veiligheidsoverleg met agenten en ambtenaren. Hier bleek te veel gedetailleerde casuïstiek aan de orde te komen. De gemeente is zich er ook op bestuurlijk niveau van bewust dat het OVO niet optimaal functioneert voor lokale kennisdeling en is op zoek naar het juiste evenwicht en het beste platform voor kennisdeling, blijkt uit gesprekken.

In de praktijk loopt de communicatie via de werkvloer. Politie en boa's hebben onderling direct contact via de telefoon of via het bureau om relevante informatie uit te wisselen. Ook geven de boa's sinds afgelopen zomer hun verwachte locatie door aan de politie. Daarnaast maakt de politie gebruik van directe aanspreekpunten binnen de gemeente. Hoewel het positief is dat mensen elkaar op persoonlijk niveau weten te vinden, is het risico van dergelijke informele kanalen van informatiedeling dat het kwetsbaar kan zijn. Er kan op deze wijze namelijk een afhankelijkheid ontstaan van de personen in de organisatie. Uit gesprekken blijkt dan ook dat er behoefte is aan vaste aanspreekpunten voor de politie, zodat er rechtstreeks en effectief gecommuniceerd kan worden.

Rolneming politie en boa's niet altijd duidelijk

De politie trekt zich steeds meer terug op het vlak van openbare en orde en veiligheid, een trend die zich in de toekomst naar alle waarschijnlijkheid door zal zetten. In veel gemeenten wordt dit opgevangen door handhavers. In De Fryske Marren is dit in mindere mate het geval, onder andere door het capaciteitsgebrek.

²⁸ IVP 2019-2022, p.18

2.3 / Instrumentarium

Voorkomende overlast en inzet van het instrumentarium

Uit de stukken die wij hebben ontvangen blijkt niet dat overzichten worden gemaakt van het soort ontvangen meldingen en waargenomen incidenten. In het jaarverslag 2017 wordt wel verantwoord hoeveel uren toezicht zijn ingezet, hoeveel activiteiten, gebeurtenissen en situaties zijn gecontroleerd en hoeveel overtredingen zijn geconstateerd. Dit wordt echter verder niet of nauwelijks uitgesplitst naar de verschillende soorten activiteiten en overtredingen. Een dergelijke verantwoording draagt niet bij aan analyses van naleefgedrag en zo ook niet aan een verdere beleidsontwikkeling.

Doordat er geen gegevens zijn over de verschillende soorten geconstateerde overtredingen is het niet mogelijk te verantwoorden hoe op de verschillende overtredingen wordt gereageerd. Ook hebben we geen gegevens ontvangen waaruit blijkt in hoeverre sprake is van recidive of van een samenhang tussen verschillende overtredingen. Op basis van de ons bekende gegevens is het niet mogelijk op beleidsmatige wijze de effectiviteit van de ingezette bestuurlijke sancties te beoordelen. Ook kunnen deze gegevens maar in beperkte mate bijdragen aan het gefundeerd beoordelen of op basis van gestelde prioriteiten wordt gehandeld en of de prioriteiten moeten worden bijgesteld.

Van enkele overtredingen wordt de wijze van reageren overigens wel bijgehouden. De wijze van reageren op parkeerovertredingen wordt wel in het jaarverslag 2017 genoemd. Wij hebben nog informatie ontvangen waaruit blijkt dat het toepassen van bestuursdwang op grond van artikel 13b van de Opiumwet (sluiten van woningen en lokalen) wel wordt bijgehouden.

Nadruk op de rol van de burgemeester

De Fryske Marren lijkt de regierol van de burgemeester in veiligheid serieus te nemen en te gebruiken. Wat zijn bevoegdheid op basis van de Opiumwet woningen en lokalen te sluiten betreft, wordt aangegeven dat hij op goede wijze in positie wordt gebracht. Zo kan hij optimaal gebruik maken van het beschikbare bestuurlijke instrumentarium. In de APV is een artikel over de Wet aanpak woonoverlast opgenomen, zodat de burgemeester op het gebied van woonoverlast extra bevoegdheden heeft. De APV geeft de burgemeester van De Fryske Marren ook daarnaast een scala aan instrumenten. De burgemeester maakt hier ook gebruik van. Zo zijn in juli 2019 nadere voorschriften voor carbid schieten vastgesteld, waarbij er alleen geschoten mag worden op een door de burgemeester aangewezen locatie. In de 'Nadere regels Wet aanpak woonoverlast' heeft de burgemeester nadere regels geformuleerd rondom zijn bevoegdheid om voor het beschermen van leefklimaat en de volksgezondheid op te treden tegen structurele overlast.

Digitaal registeren

Sinds 2017 maakt de gemeente gebruik van het programma Digitale Checklisten. Met behulp van een iPad worden de controles uitgevoerd. Per taakveld van toezicht en handhaving (bijvoorbeeld milieu en APV & bijzondere wetten) zijn checklisten op maat gemaakt. De gemeente streeft er naar om met het gebruik van de Digitale Checklisten een meer integrale manier van werken te bevorderen, doordat het een eenduidige werkwijze tussen de boa's faciliteert.²⁹ Uit interviews blijkt dat er tevredenheid is over het inzicht dat de Digitale Checklisten bieden in ingezette acties en controles, maar dat niet alle mogelijkheden van het systeem optimaal benut worden. De checklisten zouden bijvoorbeeld gekoppeld kunnen worden aan prioritaire thema's, waardoor er gericht gewerkt, gemonitord en gestuurd kan worden.

²⁹ HUP 2017, p.4

3

Sturing door de raad

In dit hoofdstuk nemen wij de wijze waarop en de mate waarin de gemeenteraad zijn kaderstellende en controlerende rol invult ten aanzien van toezicht en handhaving op het gebied van openbare orde en veiligheid onder de loep. Daarbij kijken wij eveneens naar de informatie die de gemeenteraad over dit onderwerp ontvangt. De volgende deelvragen komen aan bod:

9. Hoe wordt de raad geïnformeerd over de met toezicht en handhaving op OOV bereikte resultaten?
10. Hoe vervult de raad zijn kaderstellende en controlerende rol met betrekking tot toezicht en handhaving op OOV?

Deelvraag 11 (welke aanbevelingen kunnen aan de raad worden gedaan ten aanzien van sturing en controle?) wordt behandeld in de bestuurlijke nota, onder 'Centrale boodschap'.

3.1 / Informatie vanuit het college

Betrokkenheid bij beleidsstukken

Uit het onderzoek blijkt dat de gemeenteraad regelmatig geïnformeerd en betrokken wordt op het gebied van veiligheid en over de VTH-taken. De raad wordt actief meegenomen bij het opstellen van het IVP en ontvangt op gezette tijden informatie ter kennisgeving. Zo wordt de gemeenteraad op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen in het domein. Betrokkenheid van de raad bij een aantal specifieke beleidsstukken zag/ziet er als volgt uit:

- / Ten aanzien van VTH ontbreekt een overkoepelend beleid. De raad heeft op dit gebied dus geen kaders gesteld. Wel wordt de raad jaarlijks op de hoogte gesteld van de handhaving uitvoeringsprogramma's en ontvangt een jaarverslag over de uitgevoerde handhavingstaken. Hierdoor krijgt de raad, ondanks het ontbreken van beleid, een beeld van de stand van zaken en de uit te voeren acties en maatregelen. Het jaarverslag van 2018 ontbreekt.
- / Op het vlak van veiligheid heeft de raad het Integraal Veiligheidsplan De Fryske Marren 2019-2022 vastgesteld. De raad is nadrukkelijk betrokken bij het opstellen van het IVP. Eind 2018 is ter voorbereiding op het nieuwe beleidsplan een veiligheidsanalyse opgesteld, gebaseerd op diverse bronnen zoals politiecijfers, beleidsdocumentatie en input van inwoners. Deze analyse en de prioriteiten die hieruit volgden zijn in oktober 2018 informeel besproken met een delegatie van de gemeenteraad. Het IVP is in het tweede kwartaal van 2019 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd. Het college stelt tweejaarlijks een uitvoeringsplan op dat het IVP doorvertaald naar uit te voeren acties en maatregelen. Indien nodig worden deze tussentijds aangepast.
- / In De Fryske Marren worden collegebesluiten die een vermoedelijk grote impact op de gemeente hebben en/of met een politieke lading, ter kennisgeving aan de raad aangeboden. Het initiatief hiervoor ligt over het algemeen bij het college.
- / Verordeningen worden door de raad vastgesteld. Het college werkt de vastgestelde onderwerpen uit in beleidsregels.

- / In het kader van de beleidsregels Opiumwet is er een handhavingsbeleid hard- en softdrugs in gemeente De Fryske Marren vastgesteld. De gemeenteraad wordt niet door middel van een formele briefing op de hoogte gehouden van de sluitingen van panden op basis van die beleidsregels.

Zoals eerder opgemerkt in hoofdstuk 1, zijn er weinig of geen concrete doelstellingen op het gebied van VTH door het ontbreken van beleid. In de jaarverslagen ontbreekt daarnaast goede duiding bij de cijfermatige verantwoording. Het lijkt op deze wijze niet mogelijk te zijn een volledig beeld aan de raad te verschaffen op basis waarvan de raad kan (bij)sturen.

Informatieavonden

Op het gebied van veiligheid en VTH worden informatieavonden georganiseerd. Er zijn terugkoppelavonden met politie en met andere veiligheidspartners georganiseerd en er heeft een raadscarrousel over het noordelijk politieplan plaatsgevonden.

3.2 / Initiatieven vanuit de raad

Voor het maken van beleid zijn initiatieven vanuit de raad van belang. De raad heeft namelijk zicht op zaken en zorgen die spelen in de samenleving. Er zijn geen raadsvragen gesteld in de periode 2016-2019. Toch hebben interviewpartners wel een beeld bij hoe de raad zich opstelt. De raad van De Fryske Marren is op incidentele basis actief op het gebied van veiligheid, maar stelt in algemene zin volgens geïnterviewden redelijk weinig vragen over OOV.

Zoals vaak het geval is binnen dit domein, heeft de raad in De Fryske Marren volgens geïnterviewden de neiging om te reageren op dat wat hem aangereikt wordt. Er is in mindere mate aandacht voor de meer alledaagse onderwerpen, waar juist vaker kleine ergernissen over zijn, zoals afval en parkeertoezicht. De focus ligt bij de behandeling van de (aangereikte) onderwerpen ook vaak op details.

Op een aantal onderwerpen, zoals jeugdketen en carbidschieten, opereert de raad zeer divers. Fracties en individuele raadsleden hebben uiteenlopende meningen over deze kwesties.

Bijlage bronnen

Gesprekspartners

Naam	Functie	Datum
De heer F. Veenstra	Burgemeester De Fryske Marren	2-12-2019
Mevrouw I. Groeneveld	Portefeuillehouder Handhaving	2-12-2019
De heer A. Jonker	Juridisch medewerker APV, bijzondere wetten	2-12-2019
De heer J. de Vries	Beleidsadviseur OOV	2-12-2019
De heer B. Hooglands	Coördinator en juridisch medewerker cluster toezicht en handhaving	2-12-2019
Mevrouw L. Swart	Coördinator cluster veiligheid en beleidsadviseur OOV	2-12-2019
De heer G. de Vries	Boa	2-12-2019
De heer R. Krist	Boa	2-12-2019
De heer A. van Dalfsen	Wijkagent	2-12-2019
De heer D. Koffeman	Wijkagent	2-12-2019
De heer B. Kamphuis	Wijkagent	2-12-2019
De heer D. Hebing	Wijkagent	2-12-2019

Bronnen

In de lopende tekst is via voetnoten vermeld op welke documentatie de bevindingen zijn gebaseerd.

Bijlage afkortingen

In de rapportage worden verschillende afkortingen gebruikt. Deze worden hieronder verklaard:

AD: Algemeen Dagblad

APV: algemene Plaatselijke Verordening

AVG: Algemene Verordening Gegevensbescherming

Boa: Buitengewoon opsporingsambtenaar

DFM: De Fryske Marren

HUP: Handhavingsuitvoeringsprogramma

IVP: Integraal Veiligheidsplan 2019-2022

LHS: Landelijke Handhavingsstrategie

MKB: Midden- en kleinbedrijf

OOV: Openbare Orde en Veiligheid

OVO: Operationeel Veiligheidsoverleg met politie, Súdwest Fryslân en De Fryske Marren

RIEC: Regionaal Informatie- en Expertise Centrum

VTH: Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Wabo: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

Wmo: Wet maatschappelijke ondersteuning